

3/2017

NEJVYŠŠÍ SOUD
ODDĚLENÍ ANALYTIKY
A SROVNÁVACÍHO PRÁVA

BULLETIN

Pravidelný přehled právních novinek se zaměřením na rozhodovací praxi Soudního dvora Evropské unie, Evropského soudu pro lidská práva a zahraničních nejvyšších soudů.

ODDĚLENÍ

Oddělení analytiky a srovnávacího práva Nejvyššího soudu poskytuje odbornou poradenskou činnost pro soudce Nejvyššího soudu, jakož i pro soudce soudů nižších stupňů v oblasti evropského práva.

SLOŽENÍ

Dušan Sulitka, vedoucí oddělení
dusan.sulitka@nsoud.cz, +420 541 593 437

Jan Bena, poradce
jan.bena@nsoud.cz, +420 541 593 161

Lukáš Boháček, poradce
lukas.bohacek@nsoud.cz, +420 541 593 137

Katarína Deáková, poradkyně
katarina.deakova@nsoud.cz, +420 541 593 480

Helena Dvořáková, poradkyně
helena.dvorakova@nsoud.cz, +420 541 593 271

Andrea Pokorná, poradkyně
andrea.pokorna@nsoud.cz, +420 541 593 343

KONTAKT

Oddělení analytiky a srovnávacího práva
Nejvyšší soud

Burešova 20
657 37 Brno

+420 541 593 437

international@nsoud.cz

www.nsoud.cz

SOCIAL

BULLETIN

**PRÁVO NA SDĚLENÍ INFORMACÍ O PŮVODU A DISTRIBUČNÍCH
SÍTÍCH ZBOŽÍ V PŘÍPADECH PORUŠENÍ PRÁVA
K PRŮMYSLOVÉMU VLASTNICTVÍ**
NEJVYŠŠÍ SOUD (STR. 6)

**PORUŠOVÁNÍ AUTORSKÝCH PRÁV A VYHLEDÁVÁNÍ OBRAZŮ
POMOCÍ INTERNETOVÝCH VYHLEDÁVAČŮ**
BUNDESGERICHTSHOF (STR. 8)

**SELEKTIVNÍ DISTRIBUCE A UJEDNÁNÍ ZAKAZUJÍCÍ SCHVÁLENÝM
MALOOBCHODNÍM PRODEJČŮM VYUŽÍVAT V RÁMCI PRODEJE NA
INTERNETU SLUŽEB NESCHVÁLENÝCH TŘETÍCH STRAN**
COTY GERMANY (STR. 11)

**ODMÍTNUTÍ VÝKONU EVROPSKÉHO ZATÝKACÍHO ROZKAZU PRO
NEPŘÍTOMNOST ODSOUZENÉHO NA SOUDNÍM JEDNÁNÍ**
TUPIKAS (STR. 13)

**ODMÍTNUTÍ ODBĚRU DNA V KONTEXTU PRÁVA
NA RESPEKTOVÁNÍ SOUKROMÍ**
AYCAGUER (STR. 14)

**PRÁVO NA SPRÁVEDLIVÉ ŘÍZENÍ V KONTEXTU ODMÍTNUTÍ
PŘÍSTUPU K UTAJOVANÝM INFORMACÍM**
REGNER (STR. 17)

ÚVODNÍK

Vážení čtenáři,

Bulletin oddělení analytiky a srovnávacího práva Nejvyššího soudu Vám opětovně nabízí přehled novinek ze světa mezinárodního práva.

V sekci aktualit se zaměříme na návštěvu delegace z německého Spolkového soudního dvora na Nejvyšším soudě. Další aktuální sdělení se již týkají plánovaných nebo právě proběhnuvších změn v kontextu evropského právního prostoru. Spuštění Soudní sítě Evropské unie v roce 2018 přinese zjednodušení do každodenní praxe soudů při aplikaci unijního práva, dokončení jednotného unijního trhu ve stejném roce zase znamená pozitivní změny v oblasti právního rámce online podnikání. S digitálním prostorem taktéž souvisí nově vydané sdělení Evropské komise o přístupu k nezákonnému online obsahu, které se promítá do způsobu nakládání s problematickým obsahem na online platformách. Nová obchodní dohoda mezi EU a Kanadou, uzavřená v září tohoto roku, je další z pozitivních zpráv pro českou ekonomiku, kterou v tomto čísle Bulletinu zmiňujeme.

Zůstaneme-li na poli internetu, tak bychom z judikatury nejvyšších evropských soudů rádi upozornili na zajímavý rozsudek Spolkového soudního dvora z oblasti porušování autorských práv v případech vyhledávání obrazů pomocí internetových vyhledávačů. Oblasti práv z duševního vlastnictví se také týká rozsudek Nejvyššího soudu, ve kterém s pomocí zodpovězené předběžné otázky Nejvyšší soud judikoval ve věci práva na sdělení informací o původu a distribučních sítích zboží v případech porušení práva k průmyslovému vlastnictví (rozsudek ze dne 23. 5. 2017, sp. zn. 23 Cdo 2765/2012).

Dostáváme se tak k problematice hospodářské soutěže, ke které se vztahuje stanovisko generálního advokáta Wahla ve věci využívání služeb obchodních platforem, jako je např. eBay nebo Amazon při prodeji na internetu. V článku shrnujeme jeho argumentaci k otázce selektivní distribuce a ujednáním zakazujícím schváleným maloobchodním prodejcům využívat v rámci prodeje na internetu služeb neschválených třetích stran.

Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva upozorňujeme mimo jiné na rozsudek ve věci Aycaguer proti Francii, ve kterém Soud vyjádřil stanovisko na přijatelnost požadavku na vzorek DNA od osoby nepodílející se na závažné trestné činnosti. Závěry Soudu považujeme za zajímavé i v českém kontextu, neboť Národní databáze DNA je periodicky diskutovaným tématem.

Za redakci přejeme příjemné čtení
Helena Dvořáková

V případě zájmu o pravidelné zasílání našeho Bulletinu můžete prostřednictvím emailu international@nsoud.cz požádat o zařazení na seznam odběratelů.

OBSAH

AKTUALITY	... 4
------------------	-------

JUDIKATURA NEJVYŠŠÍCH EVROPSKÝCH SOUDŮ

Česká republika: <i>Právo na sdělení informací o původu a distribučních sítích zboží v případech porušení práva k průmyslovému vlastnictví</i>	... 6
Česká republika: <i>Platnost promogační doložky ze zástavní smlouvy v souvisejícím sporu o bezdůvodné obobacení</i>	... 7
Německo: <i>Porušování autorských práv a vyhledávání obrazů pomocí internetových vyhledávačů</i>	... 8
Spojené království: <i>Diskriminace na základě sexuální orientace v oblasti zaměstnání</i>	... 9

JUDIKATURA SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE

Breyer: <i>Právo na přístup k písemným podáním členských států, účastníků řízení, které má Komise k dispozici</i>	... 10
Coty Germany: <i>Selektivní distribuce a ujednání zakazující schváleným maloobchodním prodejcům využívat v rámci prodeje na internetu služeb neschválených třetích stran</i>	... 11
Nogueira a ostatní a Osacar: <i>Soudní příslušnost pro spory týkající se pracovních smluv členů palubního personálu</i>	... 12
Tupikas: <i>Odmítnutí výkonu evropského zatykácího rozkazu pro nepřítomnost odsouzeného na soudním jednání</i>	... 13

JUDIKATURA EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA

Aycaguer: <i>Odmítnutí odběru DNA v kontextu práva na respektování soukromí</i>	... 14
Fábián: <i>Právo pobírat starobní důchod v souběhu s příjmem ze zaměstnání</i>	... 15
Medžlis Islamske Zajednice Brčko a ostatní: <i>Soukromoprávní pomluva před vnitrostátními orgány v kontextu práva na svobodu projevu</i>	... 16
Regner: <i>Právo na spravedlivé řízení v kontextu odmítnutí přístupu k utajovaným informacím</i>	... 17

MONITORING LITERATURY	... 18
------------------------------	--------

AKTUALITY

Obchodní dohoda mezi EU a Kanadou

Dne 21. 9. 2017 začalo předběžným prováděním hospodářské a obchodní dohody mezi EU a Kanadou (CETA) [1] fungování zóny volného obchodu mezi EU a Kanadou. Dohoda se vztahuje na veškeré obchody s výjimkou několika taxativně vypočtených oblastí a přináší odstranění celních bariér. Pokrývá odstranění 99 % cel, eliminaci celních poplatků, nutnost dvojího testování produktů a zavedení uznávání certifikací.

V praxi se odrazí na výsledných cenách zboží, což pro evropské produkty představuje odstranění cenového znevýhodnění zboží a služeb na kanadském trhu. Konkurenceschopnost evropských podniků je na základě dohody zvýšena i díky zjednodušenému režimu dočasného vysílání evropských pracovníků na kanadské území. Podstatným přínosem je i otevření veřejných zakázek pro uchazeče z EU. Zmíněná omezení však zůstanou zachována u citlivých odvětví, jako jsou např. potravinové výrobky, kde zůstávají v platnosti importní kvóty, přičemž některé výrobky z této kategorie jsou z dohody vyňaty zcela. Samozřejmostí tedy zůstává zachování standardů potravinové bezpečnosti, což se mimo jiné promítá do zachování záka- zu hormonálně ošetřeného hovězího masa a geneticky modifikovaných produktů. CETA dále garantuje prvkům duševního vlastnictví povinnost ekvivalentní ochrany ze strany kanadských úřadů, jaké se jim dostává na území Unie.

Evropská Komise předložila dohodu jednotlivým národním parlamentům k ratifikaci. Do doby, než dojde k dokončení ratifikačního procesu je proto provádění dohody v režimu provádění předběžného. Senát České republiky dohodu schválil letos v dubnu.

Reálný přínos pro českou ekonomiku vyplývá ze skutečnosti, že Kanada je desátým nejvýznamnějším obchodním partnerem České republiky a CETA prakticky snižuje bariéry vzájemného obchodu se zbožím – českým exportérům tak klesnou transakční náklady. Dohoda tak významně pomáhá k většímu uplatnění českých podnikatelů na kanadském trhu.

Zdroje:

[1] CETA overview [online]. [cit. 2017-10-04]. Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/september/tradoc_156056.pdf

[2] V obchodu mezi EU a Kanadou ode dneška padají celní bariéry [online]. [cit. 2017-10-04]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8956/29690/clanek/v-obchodu-mezi-eu-a-kanadou-ode-dneska-padaji-celni-bariery/>

[3] Sněmovna schválila dohodu CETA mezi EU a Kanadou [online]. [cit. 2017-10-04]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8952/29658/clanek/snemovna-schvalila-dohodu-ceta-mezi-eu-a-kanadou>

[4] Jaké příležitosti přinese České republice dohoda CETA? [online]. [cit. 2017-10-04]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9260/29506/clanek/jake-prilezitosti-prinese-ceske-ekonomice-dohoda-ceta/>

[5] Obchodní dohoda CETA mezi EU a Kanadou pod drobnohledem [online]. [cit. 2017-10-04]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9260/29459/clanek/obchodni-dohoda-ceta-mezi-eu-a-kanadou-pod-drobnohledem/>

Jednotný digitální trh

Jedním z výstupů zářijového digitálního summitu EU v Tallinnu, svolaného v rámci estonského předsednictví, je záměr evropské exekutivy, sdělený předsedou Evropské komise Jean-Claudem Junckerem, předložit návrh nových pravidel o efektivním a spravedlivém zdanění digitálních firem. Všechny státy EU jsou v této souvislosti odhodláni do konce roku 2018 dokončit unijní jednotný digitální trh.

Podstatou problému, který by nová daňová pravidla měla vyřešit, je skutečnost, že v současnosti internetové firmy neplatí daně tam, kde skutečně vytváří svůj zisk, ale v místě svého sídla. Týká se to i amerických gigantů jako je Amazon, Facebook či Google, kteří mají v Evropě sídla svých společností v zemích s pro ně příznivou daňovou politikou, jako je např. Irsko či Lucembursko. Estonský ministerský předseda, Jüri Ratas, zdůraznil nutnost zajištění „evropského kyberprostoru jako celku“. Klíčovou prioritou přitom pro všechny členské státy zůstává dle vyjádření českého předsedy vlády Bohuslava Sobotky kybernetická bezpečnost.[1]

[1] Digitální trh bude hotov příští rok, shodla se EU v Tallinnu [online]. [cit. 2017-10-03]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9007/29733/clanek/digitalni-trh-bude-hotov-pristi-rok-shodla-se-eu-v-tallinnu>

Evropská komise vydala sdělení o přístupu k nená- vistným projevům online

Evropská komise dne 28. 9. 2017 vydala v rámci politiky jednotného digitálního trhu „Sdělení o přístupu k nezákonnému online obsahu“ (dále jen Sdělení).[1] Jeho účelem je proaktivní prevence, odhalování a odstranění nelegálního obsahu podněcujícího v rámci online prostoru k nenávisti, násilí a terorismu. Konkrétně se týká problematiky, nelegálních nenáivistných projevů („hate speech“), materiálů majících vztah k sexuálnímu zneužívání nezletilých, podněcování k terorismu, narušování práv z duševního vlastnictví a ochrany spotřebitelů online.

Komise očekává, že online platformy budou na vydané sdělení pružně reagovat a podniknou potřebné kroky k dosažení avizovaných cílů. Komise též sdělila svůj záměr připravit do května 2018 návrh, pravděpodobně ve formě nařízení, který by zavazoval sociální platformy, jako je např. Facebook, Instagram, YouTube či Twitter, odstra-

ňovat z obsahu nenávistné projevy, teroristickou propagandu a další nelegální sdělení. Je třeba podotknout, že data na těchto platformách jsou zveřejňována a sdílána soukromými účty uživatelů, často jen v uzavřených skupinách osob. K tomuto kroku přistoupila Komise mimo jiné na základě tlaku některých členských států (Německo, Francie). Doposud je přístup Komise založen na principu dobrovolnosti jednotlivých správců online platform a webových stránek. Pokud se princip dobrovolnosti v praxi dostatečně neosvědčí, Komise přistoupí k závazným pravidlům, kromě jiného proto, aby zamezila přijímání vzájemně nesourodých vnitrostátních úprav. Komisařka pro spravedlnost, ochranu spotřebitelů a otázky rovnosti pohlaví, Věra Jourová, se vyjádřila ve smyslu, že „nelze akceptovat digitální divoký západ“ a je nutné, aby Komise situaci analyzovala, a popř. podnikla další nezbytné kroky[2].

[1] Illegal content on online platforms [online]. [cit. 2017-10-02]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-tackling-illegal-content-online-towards-enhanced-responsibility-online-platforms>

[2] Tougher EU hate speech guidelines urge tech giants to prevent “digital Wild West” [online]. [cit. 2017-10-02]. Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/freedom-of-thought/news/tougher-eu-hate-speech-guidelines-urge-tech-giants-to-prevent-digital-wild-west/>

Helena Dvořáková

Plánované spuštění Soudní sítě Evropské unie

Otázky spojené s aplikací práva Evropské unie vnitrostátními soudy členských států jsou bezesporu podnětným tématem, neboť v rámci realizace rozhodovací praxe jsou to právě vnitrostátní soudy, kdo unijní právo každodenně aplikují do praxe. Současně však jistě ne vždy disponují dostatečnými nástroji k plnění této role v plné šíři. I tato skutečnost přispěla k iniciativě předsedy Soudního dvora Evropské unie a předsedů ústavních a nejvyšších soudů členských států k založení Soudní sítě Evropské unie.

Činnost sítě se v praktické rovině projeví již od počátku roku 2018, kdy je plánováno spuštění webové stránky přístupné vrcholným soudům členských států, které budou moci pracovat s existujícím obsahem databáze i doplňovat obsah nový. Webová stránka se bude skládat zejména ze tří základních portálů, jež nabídnou komplexní pohled nejen na problematiku předběžných otázek, nýbrž i na aplikaci unijního práva v širším kontextu včetně vnitrostátních soudních rozhodnutí či analytických materiálů.

Portál zaměřený na předběžné otázky nabídne detailní přehled v dokumentech souvisejících s řízeními o předběžných otázkách včetně jejich překladů do úředních jazyků Evropské unie. Další portál, obsahující vnitrostátní rozhodnutí, bude zahrnovat výstupy soudcovské činnosti vztahující se k aplikaci unijního práva. Tato rozhodnutí mají být poskytována příslušnými soudy a následně budou překládána do úředních jazyků Unie. Třetí por-

tál, zaměřený na doplňující odborné informace, bude zahrnovat factsheety, analýzy či právní přehledy v oblasti unijního práva.

Zřizovaná soudní síť má potenciál nabídnout informace v předmětné oblasti v novém, širším kontextu, a tím dále přispět k jednotnější aplikaci unijního práva napříč členskými státy. Nynější podoba projektu byla zástupcům vrcholných soudů představena v září 2017 a vypadá to, že její realizace je na dobré cestě.

Návštěva delegace z německého Spolkového soudního dvora na Nejvyšším Soudě

Ve dnech 10. až 12. 10. 2017 se konala návštěva delegace z německého Spolkového soudního dvora na Nejvyšším soudě v čele s jeho předsedkyní paní Bettinou Limpergovou. Ačkoliv tato návštěva směřovala v první řadě na Nejvyšší soud, delegace navštívila i další významné instituce včetně Ústavního soudu, Nejvyššího státního zastupitelství či Justiční akademie.

Návštěva byla důležitým krokem v rámci dlouhodobého prohlubování vazeb mezi nejvyššími soudy České republiky a Německa a i s ohledem na právně-kulturní souvislosti obou zemí má zásadní význam, a to nejen v historickém kontextu, ale též v soudobé perspektivě každodenní rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu.

Součástí této návštěvy byla přednáška paní Limpergové, která se konala dne 11. 10. 2017 v budově Nejvyššího soudu na téma *Výzvy evropské justice*. Přednáška byla obsahově zaměřená především na vztahy mezi evropským právem a vnitrostátními právními řády a ochranu právního státu. Přinesla tak přinejmenším čerstvý pohled na stávající problémy evropského soudnictví a jednalo se o cenný příspěvek k jejímu dalšímu praktickému rozvoji.

Jan Bena

Zavedení bezplatného vysokorychlostního internetu

Plán na vybudování bodů bezplatného vysokorychlostního připojení k internetu v Evropské unii byl formálně potvrzen všemi členskými zeměmi. Do roku 2020 by tak na celém území Unie mělo vzniknout nejméně 6 000 míst, odkud bude mít kdokoliv možnost se bezplatně k bezdrátové internetové síti připojit. Přístupové portály mají navíc být snadno rozpoznatelné a mnohojazyčné.

Unii budou hrazeny veškeré náklady na zřízení těchto hotspotů v místech, kde zatím připojení neexistuje. Jedná se zejména o knihovny, parky a další veřejná místa. O prostředky budou moci žádat obce, nemocnice a další veřejné subjekty, a to za podmínky, že nové připojování bude provozováno po dobu alespoň 3 let. Finanční prostředky budou následně přidělovány ve všech zemích EU geograficky vyváženým způsobem podle pořadí podání žádosti.

Lukáš Boháček

JUDIKATURA NEJVYŠŠÍCH SOUDŮ

Česká republika: Nejvyšší soud

Rozsudek ze dne 23. 5. 2017, sp. zn. 23 Cdo 2765/2012

Právo na sdělení informací o původu a distribučních sítích zboží v případech porušení práva k průmyslovému vlastnictví

Úplné znění rozsudku

Žalobkyně se na žalované domáhala sdělení informací o původu a distribučních sítích výrobků s označením Megababe, neboť toto zboží porušovalo práva k jejímu průmyslovému vlastnictví. Odvolací soud povinnost poskytnout dané informace žalované uložil na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES, dle jejíhož účelu je třeba vykládat vnitrostátní zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví. Nejvyšší soud na základě dovolání žalované potvrdil argumentaci odvolacího soudu, že ustanovení vnitrostátního práva je třeba vykládat v souladu s právem Evropské unie, ovšem vyvstala otázka výkladu konkrétního ustanovení směrnice, že „informaci je možno domáhat se v souvislosti s řízením o porušení práva“. Nejvyšší soud proto položil Soudnímu dvoru předběžnou otázku, zda se uvedené ustanovení vztahuje i na situaci samotného řízení zahájeného po pravomocném rozhodnutí o porušení práva. Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 18. 1. 2017, sp. zn. C-427/15 konstatoval, že ano.

Žalobkyně se u městského soudu v Praze domáhala na žalované sdělení všech informací o původu a distribučních sítích školních a dětských batohů, aktovek a tašek s označením Megababe jí kdykoli skladovaných, uváděných na trh, nebo dovážených, a to konkrétně jméno a příjmení nebo obchodní firmu či název a místo trvalého pobytu nebo sídla dodavatele, výrobce, skladovatele, distributora a jiného předchozího držitele tohoto zboží, a dále údaje o dodaném, skladovaném, přijatém nebo objednaném množství, přesné údaje o prodejní ceně jednotlivých druhů uvedeného zboží, i ceně zaplacené za dodané zboží žalovanou dodavateli. Těchto informací se žalobkyně domáhala z důvodu, že se jednalo o zboží porušující práva k jejímu průmyslovému vlastnictví.

Prvostupňový soud konstatoval ve svém rozsudku ze dne 26. 4. 2011, že v dané věci již proběhlo řízení o porušení práva z průmyslového vlastnictví a byl vydán pravomocný

rozsudek - žalobu proto v celém rozsahu zamítnul. Odvolací soud se s právním názorem soudu prvního stupně neztotožnil. Odvolací soud zdůraznil, že smyslem práva na informace je posílit postavení majitele průmyslového práva v boji proti porušování jeho práv a argumentoval směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. 4. 2004, o dodržování práv duševního vlastnictví (dále jen směrnice 2004/48), podle které členské státy zajistí, aby v souvislosti s řízením o porušení práva duševního vlastnictví a na základě odůvodněné a přiměřené žádosti navrhovatele mohly příslušné soudní orgány nařídít, že informace o původu a distribučních sítích zboží či služeb, kterými je porušováno duševního vlastnictví, musí poskytnout porušovatel nebo každá jiná směrnicí definovaná osoba (čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48). Odvolací soud konstatoval, že § 3 odst. 2 zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (dále jen zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví nebo ZVP-PV), dle kterého je možné se domáhat informace návrhem u soudu v řízení o porušení práva, je třeba vykládat v souladu s účelem směrnice, tedy tak, že i řízení o poskytnutí informací, jež nebyly poskytnuty dobrovolně, je řízením o porušení práva.

Následné dovolání Nejvyšší soud posoudil jako přípustné a dospěl při posuzování případu ke zjištění, že výklad souloví „v souvislosti s řízením o porušení práva duševního vlastnictví“ obsaženého ve směrnici 2004/48 není jednoznačný. Předložil proto Soudnímu dvoru předběžnou otázku k výkladu daného ustanovení. Soudní dvůr rozsudkem ze dne 18. 1. 2017, sp. zn. C-427/15, rozhodl, že předmětný čl. 8 odst. 1 směrnice 2004/48/ES musí být vykládán v tom smyslu, že se použije na takovou situaci, o jakou jde v původním řízení, kdy se po pravomocném ukončení řízení, v němž bylo vysloveno, že bylo porušeno právo duševního vlastnictví, žalobce domáhá

v samostatném řízení informací o původu a distribučních sítích, kterými je toto právo porušováno.

Nejvyšší soud na základě výkladu Soudního dvora dospěl k závěru, že ustanovení § 3 odst. 2 zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví je nutno vykládat tak, že se použije i na situaci, kdy se v samostatném řízení žalobce

domáhá informací o původu a distribučních sítích zboží či služeb, kterými je porušováno právo duševního vlastnictví poté, co bylo pravomocně ukončeno řízení, v němž bylo vysloveno, že bylo porušeno toto právo duševního vlastnictví.

Helena Dvořáková

Usnesení ze dne 29. 5. 2017, sp. zn. 30 Cdo 5260/2015

Platnost prorogační doložky ze zástavní smlouvy v souvisejícím sporu o bezdůvodné obohacení

Úplné znění usnesení

Soud se zabýval otázkou, zda v případě, že strany v rámci zástavní smlouvy sjednaly prorogační doložku o mezinárodní příslušnosti českých soudů i pro případ sporů ze vztahů se smlouvou souvisejících, se tato volba mezinárodní příslušnosti vztahuje i na spor z bezdůvodného obohacení vyplývající ze zástavní smlouvy. Dospěl k závěru, že v posuzované věci se prorogační doložka vztahuje rovněž na spor o bezdůvodném obohacení.

Žalobce je insolvenčním správcem společnosti, která vystupovala jako zástavní dlužník k zajištění pohledávek žalované společnosti, aniž by za to byla sjednána úplata. V rámci zástavní smlouvy se strany dohodly, že veškeré spory vyplývající ze zástavní smlouvy včetně sporů ze vztahů se smlouvou souvisejících budou řešeny před českými soudy. Žalobce se v projednávaném sporu domáhal plnění z tvrzeného bezdůvodného obohacení, které mělo vzniknout v souvislosti s bezúplatností zástavní smlouvy. Vycházel z toho, že úplatnost je pravidlem obchodního styku v takovýchto vztazích. V rámci řízení před soudy nicméně vznikla otázka ohledně mezinárodní příslušnosti českých soudů. Prvostupňový i odvolací soud dospěly v tomto ohledu k závěru, že české soudy zde mezinárodně příslušné nebyly, neboť spor týkající se bezdůvodného obohacení neměl dostatečnou souvislost se zástavní smlouvou, jelikož z ní nevyplýval ani s ní neměl bezprostřední souvislost.

V odvolání žalobce v první řadě namítal, že tvrzený nárok měl souvislost se zástavní smlouvou, a to z důvodu kauzality se zástavním vztahem a též vzhledem k tomu, že vrchní soud, jenž se v dané věci již zabýval věcnou příslušností soudů v posuzované věci, musel dle jeho názoru ještě předtím zkoumat i mezinárodní příslušnost soudů, přičemž jeho rozhodnutí je již konečné.

Soud v otázce souvztažnosti rozhodnutí vrchního soudu o věcné příslušnosti a příslušnosti mezinárodní v první řadě konstatoval, že na podkladě ustanovení § 104a občanské-

ho soudního řádu nelze dospět k závěru, že by rozhodnutí o věcné příslušnosti bylo podmíněno předchozím zjištěním mezinárodní příslušnosti. Stanovení věcné příslušnosti vrchním soudem tak neznamenalo automatické konstatování mezinárodní příslušnosti českých soudů.

V otázce dopadu prorogační doložky na mezinárodní příslušnost Soud připomněl, že v posuzované věci bylo na místě použití nařízení Brusel I [1] (dále jen „nařízení“), které ve svém čl. 23 odst. 1 stanoví, že jestliže se strany dohodnou, že ve vzniklém či budoucím sporu mají příslušnost soudy určitého členského státu, mají tyto soudy výlučnou příslušnost. V této souvislosti Soud konstatoval, že v zástavní smlouvě si strany ujednaly, že veškeré spory vyplývající ze smlouvy včetně sporů ze vztahů se smlouvou souvisejících budou rozhodovány před českými soudy. Soud uvedl, že i dle judikatury Soudního dvora Evropské unie se přitom mezinárodní příslušnost soudů řídí nařízením, zatímco zbývající záležitosti vnitrostátním rozhodným právem.

S ohledem na tuto skutečnost i vzhledem k tomu, že si strany výslovně ujednaly příslušnost českých soudů nejen pro spory vyplývající ze smlouvy, ale i pro spory ze vztahů se smlouvou souvisejících, Soud uzavřel, že prorogační doložka se týká rovněž sporu o tvrzený nárok z bezdůvodného obohacení. Ostatně to strany mohly při sjednávání smlouvy důvodně předpokládat, neboť se jedná o spor, který se vztahem souvisí. Bezdůvodné obohacení totiž mělo vzniknout v přímé souvislosti s poskytnutím plnění podle zástavní smlouvy, resp. dokonce v důsledku plnění z ní. Zejména vzhledem ke shora uvedenému Soud napadená rozhodnutí soudů prvního a druhého stupně zrušil a věc vrátil prvostupňovému soudu k dalšímu řízení.

Jan Bena

[1] Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

Německo: Bundesgerichtshof

Rozsudek Spolkového soudního dvora ze dne 21. 9. 2017, sp. zn. I ZR 11/16

Porušování autorských práv a vyhledávání obrazů pomocí internetových vyhledávačů

Úplné znění rozsudku

Tisková zpráva

Spolkový soudní dvůr rozhodl, že zobrazování autorským právem chráněných obrazů, které se objeví jako výsledek vyhledávání v internetových prohlížečích, neporušuje autorská práva žalobkyně.

Žalobkyně provozuje internetovou stránku, kde nabízí fotografie. K určitému obsahu jejich stránek se dostanou pouze registrovaní uživatelé, kteří po poskytnutí finanční protihodnoty obdrží heslo. Přihlášení uživatelé mohou heslem chráněné fotografie také stáhnout. Žalovaná nabízí na svých internetových stránkách vyhledávání obrazů na základě zadaných klíčových slov. Při provádění vyhledávání využívá Google, na který umístila na svých stránkách odkaz. Předmětný vyhledávač zprostředkovává obrazy dostupné na internetu, takto nalezené obrazy se v rámci automatizovaného procesu indexují podle klíčových slov a jsou pak uloženy v podobě zmenšeného náhledu na serverech Googlu. Zadájí-li uživatelé internetu do vyhledávače žalované hledaný výraz, na jejich stránkách se ve výsledcích vyhledávání objeví na Googlu dostupné náhledy obrazů. V roce 2009 byly při zadání konkrétního jména do vyhledávače žalované zobrazeny náhledy fotografií pod tímto jménem vystupující modelky. Google přitom tyto fotky vyhledal z volně dostupných internetových stránek. Žalobkyně tvrdila, že k těmto fotkám získala výhradní autorská práva, a umístila je mezi zaheslovaný obsah svých internetových stránek. V zobrazení náhledů těchto fotografií na internetových stránkách žalované spatřuje porušení svých práv z duševního vlastnictví.

Spolkový soudní dvůr vyslovil názor, že žalovaná neporušuje z § 15 odst. 2 autorského zákona plynoucí výlučné právo žalobkyně na sdělování veřejnosti tím, že zobrazí na svých internetových stránkách vyhledávačem nalezené a v podobě náhledu uložené fotografie. To platí i pro případ, kdy jsou takové fotografie umístěné na internet bez souhlasu žalobkyně. Zmiňovaný § 15 odst. 2 transponuje článek 3 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. 5. 2001, o harmonizaci určitých

aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti, a proto je nutné přistoupit k interpretaci § 15 v souladu s touto směrnicí. Podle judikatury Soudního dvora představuje umístění hypertextových odkazů na internetové stránce na chráněná díla, která jsou volně dostupná na jiné internetové stránce bez souhlasu nositele autorských práv, sdělování veřejnosti pouze tehdy, pokud osoba poskytující odkaz o protiprávní povaze zveřejnění těchto děl na jiné internetové stránce věděla nebo rozumně vědět mohla. [1] Spolkový soudní dvůr upozornil na důležitost internetu pro svobodu slova a zásadní význam odkazů, které přispívají k dobrému fungování internetu a výměně informací, přičemž výše uvedená judikatura Soudního dvora spočívá na stejné premise. Stejně platí i pro vyhledávače a odkazy, které zprostředkují uživatelům internetu přístup k jiným vyhledávačům.

V předmětném případě žalovaná nemusela počítat s tím, že fotografie nalezené vyhledávačem byly neoprávněně umístěny na internetové stránky. Na základě judikatury Soudního dvora platí pro odkazy, které byly poskytnuty za účelem dosažení zisku, vyvratitelná domněnka o znalosti chybějícího souhlasu nositele autorských práv. Toto hodnocení spočívá na předpokladu, že od osoby umísťující hypertextové odkazy za cílem dosažení zisku lze očekávat, že se před sdělováním veřejnosti ujistí, zda díla na odkazované internetové stránce nebyla zveřejněna neoprávněně. Tento předpoklad nicméně z důvodu specifického významu internetových vyhledávacích služeb pro funkčnost internetu neplatí pro vyhledávače a odkazy, které samy odkazují na vyhledávače. Od poskytovatelů vyhledávacích funkcí nelze očekávat, aby přezkoumali, zda byly vyhledávačem v automatizovaném procesu vyhledané obrazy zveřejněny na internetu oprávněně předtím, než je na svých stránkách zobrazí jako náhled. Spolkový soudní dvůr se tak ztotožnil s argumentací žalované.

Katarína Deáková

[1] Rozsudek Soudního dvora ze dne 8. 9. 2016, ve věci C-160/15, GS Media.

Spojené království: The Supreme Court

Rozsudek ze dne 12. 7. 2017, sp. zn. [2017] UKSC 47

Diskriminace na základě sexuální orientace v oblasti zaměstnání

Úplné znění rozsudku

Tisková zpráva

Nejvyšší soud Spojeného království se zabýval souladem vnitrostátní právní úpravy otázky diskriminace v pracovněprávních vztazích na základě pohlaví se směrnicí 2000/78/ES [1] (dále jen „směrnice“). Dospěl k závěru o rozporu dosavadního zákona s uvedenou směrnicí.

Žalobce, bývalý zaměstnanec žalované společnosti, který je od roku 2003 ve starobním důchodu, je v manželském svazku s osobou stejného pohlaví. Pravidla zaměstnavatelkého důchodového pojištění společnosti stanovila, že v případě úmrtí zaměstnance náleží vyplácený důchod jeho manželovi. Žalovaná vůči žalobci odmítla, že by jeho manželovi stejného pohlaví mohl takovýto důchod náležet, neboť pracovní poměr, z něhož vyplývaly odvody na důchodové pojištění, probíhal ještě před rokem 2005, kdy byly ve Spojeném království uznány svazky osob stejného pohlaví. Odlišné zacházení bylo v tomto případě v souladu s vnitrostátním zákonem o rovnosti (*Equality Act 2010*), který obsahoval ustanovení připouštějící diskriminaci v obdobných případech, jako byl případ projednávaný. Za této situace manželů žalobce nepříslušela možnost výplaty žalobcova důchodu, ačkoliv v případě sňatku se ženou by situace byla opačná.

Žalobce se domáhal ochrany před vnitrostátními soudy, nicméně uspěl jen na prvním stupni a s odvoláním uspěla žalovaná. Nejvyšší soud Spojeného království poté rozhodl, že ačkoliv byla diskriminace žalobce, resp. jeho manželů, v souladu s ustanovením vnitrostátního zákona, toto ustanovení bylo v rozporu se směrnicí. Ustanovení zákona tak nemělo být aplikováno a manželů žalobce příslušela

možnost vyplácení žalobcova důchodu v případě jeho úmrtí. V tomto směru zejména připomněl, že směrnice požaduje zákaz diskriminace v pracovněprávních vztazích vč. diskriminace na základě sexuální orientace. Vnitrostátní zákon přesto obsahuje ustanovení, omezující nárok na výplatu důchodu, pokud se jedná o období před 5. 12. 2005.

Soud konstatoval, že ačkoliv unijní právo nečiní vůči členským státům žádné požadavky na uznávání registrovaného partnerství či manželství osob stejného pohlaví, z rozhodovací praxe Soudního dvora Evropské unie plyne, že v případě, že už stát takovouto formu svazků uzná, musí zabránit i diskriminaci v pracovněprávních vztazích na základě sexuální orientace; v tomto případě i ve vztahu k manželům zaměstnanců. Jelikož Spojené království svazky mezi osobami stejného pohlaví uznalo, Nejvyšší soud dospěl k závěru, že kromě případu nepřijatelných ekonomických či sociálních důsledků není důvod k uplatňování odlišného zacházení vůči manželů žalobce.

Především na podkladě uvedených skutečností Nejvyšší soud uzavřel, že ustanovení zákona připouštějící diskriminaci na základě sexuální orientace pro období před uznáním homosexuálních svazků je pro rozpor s unijním právem vyloučeno z použitelnosti a manželů žalobce přísluší možnost vyplácení manželova důchodu.

Jan Bena

[1] Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání.

JUDIKATURA SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE

Rozsudek ze dne 18. 7. 2017 ve věci C-213/15

Právo na přístup k písemným podáním členských států, účastníků řízení, které má Komise k dispozici

Úplné znění rozsudku

Stěžovatel, pan Breyer, požadoval na Komisi v březnu roku 2011 přístup ke spisům účastníka řízení (Rakouské republiky) ve věci implementace Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES, ze dne 15. 3. 2006.[1] Komise přístup k dokumentům odmítla a argumentovala, že svou povahou nespádají do oblasti působnosti nařízení č. 1049/2001[2]. Pan Breyer se následně úspěšně domáhal zrušení tohoto rozhodnutí, přičemž názor Tribunálu následně potvrdil i Velký senát s odkazem na výše uvedené nařízení.

Pan Breyer se poprvé domáhal zrušení rozhodnutí Komise návrhem došlým Tribunálu dne 30. 4. 2012 s tím, že Komise svým předchozím rozhodnutím porušila čl. 2 odst. 3 nařízení č. 1049/2001 (dále také jen „nařízení“), neboť výklad, že dokumenty nespádají pod jeho působnost, byl dle názoru stěžovatele chybný. Tribunál tomuto žalobnímu důvodu vyhověl a napadené rozhodnutí zrušil. Kasačním opravným prostředkem se následně Komise domáhala, aby Soudní dvůr zrušil napadený rozsudek, kterým by žalobu pana Breyera zamítnul, přičemž rozhodnutím předsedy Soudního dvora byl Španělskému království a Francouzské republice povolen vstup do řízení jako vedlejších účastníků řízení na podporu týchž návrhových žádostí. Stěžovatelova argumentace byla podpořena Finskou republikou a Švédským královstvím – vedlejšími účastníky v prvním stupni řízení.

Velký senát konstatoval, že podstatou problému, o kterém je v první řadě třeba rozhodnout, je určit, zda na daný případ bylo správně aplikováno nařízení č. 1049/2001. Soud dospěl k závěru, že nařízení se na případy typu žádosti pana Breyera vztahuje. Zdůraznil přitom, že skutečnost, že se nařízení vztahuje na všechny dokumenty, které má Parlament, Rada a Komise v držení je třeba vykládat ve smyslu, že se jedná o dokumenty, které některý z těchto orgánů vytvořil nebo obdržel a které má v držení, a to ve všech

oblastech činnosti Unie. Právo na přístup k dokumentům se tak vztahuje nejen na dokumenty vypracované těmito samotnými orgány, ale i na dokumenty, které obdržely od třetích osob. Legitimní zájem členských států na ochranu přístupu k těmto dokumentům je ošetřen v rámci výjimek ze zásady práva na přístup k dokumentům stanovených v samotném nařízení. Nařízení v tomto ohledu stanoví možnost odepření přístupu v případech, kdy existuje objektivní omezení z důvodu veřejného nebo soukromého zájmu. Patří mezi ně zejména případy, kdy by zveřejněním mohlo dojít k porušení ochrany soudního řízení - to vše za podmínky, že na zveřejnění dokumentu není převažující veřejný zájem. Soud konstatoval, že ačkoliv nařízení umožňuje státům požádat instituci o odepření přístupu k dokumentům bez jeho předchozího souhlasu, nejedná se o právo veta znemožňující členskému státu právo přístupu tímto způsobem odmítnout. Soud současně zmínil význam Lisabonské smlouvy, která rozšiřuje význam principu transparentnosti práva v rámci Evropské unie.

S ohledem na výše uvedené potvrdil Velký senát Soudního dvora stanovisko Tribunálu o umožnění přístupu k dokumentům (podání Rakouské republiky) v souladu s nařízením č.1049/2001.

Helena Dvořáková

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES, ze dne 15. 3. 2006, o uchování údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změnách směrnice 2002/58/ES.

[2] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise.

Stanovisko generálního advokáta Wahla ze dne 26. 7. 2017 ve věci C-230/16

Coty Germany

Selektivní distribuce a ujednání zakazující schváleným maloobchodním prodejčům využívat v rámci prodeje na internetu služeb neschválených třetích stran

Úplné znění stanoviska
Tisková zpráva (anglicky)

Generální advokát Soudního dvora Evropské unie Nils Wahl se ve svém stanovisku ze dne 26. 7. 2017 ve věci C-230/16 Coty Germany zabýval otázkou, zda může dodavatel luxusního zboží zakázat dalším schváleným prodejčům v rámci sítě selektivní distribuce využívání služeb neschválených třetích stran, jako např. elektronických platform Amazon či eBay. Dospěl k závěru, že takový zákaz, jehož cílem je zachování „luxusního image“ dotčených výrobků, nespadá za dodržení určitých podmínek mezi zakázané dohody. Může totiž přispět ke zlepšení hospodářské soutěže, a to na základě kvalitativních kritérií.

Distributoři a prodejci ve stále rostoucí míře využívají k prodeji zboží nezávislé elektronické platformy jako je eBay či Amazon. Projednávaná předběžná otázka proto znovu zvažuje legalitu systému selektivní distribuce, a to s ohledem na změny, k nimž v poslední době došlo v odvětví elektronického obchodování, jakož i s ohledem na jejich možné hospodářské dopady. Spor v původním řízení vznikl mezi dodavatelem luxusních kosmetických výrobků na straně jedné a schváleným smluvním prodejcem těchto výrobků na straně druhé. Mezi stranami existoval jednotný systém selektivní distribuce, jehož účelem bylo zajistit těmto výrobkům „luxusní image“. Prodejce výrobků prodává zboží jak v kamenných prodejnách, tak i na internetu, a to jak prostřednictvím vlastního internetového obchodu, tak i třetí strany - platformy Amazon. Prodejci výrobků byl však ze strany dodavatele následně uložen zákaz využívat k prodeji předmětného zboží na internetu navenek viditelným způsobem služeb neschválených třetích stran, které nejsou součástí systému selektivní distribuce, tedy platformy Amazon. Vzhledem ke skutečnosti, že s tímto zákazem prodejce nesouhlasil, vznikla otázka souladu takového zákazu s unijními právními předpisy.

Generální advokát ve svém stanovisku nejprve odkázal na stále platné závěry vyslovené v rozhodnutí ve věci Metro SB-Großmärkte v. Komise [1], tedy, že selektivní distribuční systémy vztahující se k distribuci luxusního a prestižního zboží za účelem zachování „luxusního image“ tohoto zboží nespádají nezbytně do zakázaných dohod dle čl. 101, odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“), a to za předpokladu, že vyhovují třem stanoveným kritériím. Konkrétně je třeba ověřit, 1) zda jsou další prodejci vybíráni na základě objektivních kritérií kvalitativní povahy, která jsou pro všechny potenciální další prodejce stanovena jednotně a nejsou používána diskriminačním způsobem, 2) zda vlastnosti dotčeného výrobku nebo dotčených výrobků k zajištění jejich kvality a správného využívání takovou distribuční sítí vyžadují a 3) zda

jsou stanovená kritéria v souladu se zásadou proporcionality.

Co se legitimacy takového zákazu týče, generální advokát konstatuje, že předmětné zakazující ujednání může přispět na základě kvalitativních kritérií ke zlepšení hospodářské soutěže, neboť přispívá k „luxusnímu image“ předmětného zboží. Zajišťuje totiž, že zboží je prodáváno pouze v prostředí, které splňuje kvalitativní podmínky stanovené dodavatelem. Umožňuje dále i zabránění parazitování, neboť znemožňuje získání prospěchu třetích stran z investic a úsilí vynaložených ze strany dodavatele a prodejců za účelem zvýšení kvality zboží. Cíl zajištění „image“ luxusních a prestižních výrobků tedy musí být vždy považován za legitimní. Žádný aspekt zákazu navíc dle generálního advokáta nenasvědčuje, že by daný zákaz byl disproportionální zamýšlenému cíli. Konstatuje, že zákaz využívání třetích stran v prodeji může být odůvodněn cílem týkajícím se zajištění a kontroly kritérií kvality. Tato kritéria jsou stanovena dodavatelem, který také může požadovat jejich dodržování. Distributoři a schválení prodejci, kteří k distribuci výrobků využívají platformy třetích stran, ztrácejí možnost řídit prezentaci a „image“ těchto výrobků, neboť tyto platformy často uvádějí své logo velmi viditelným způsobem, a to ve všech stádiích nákupu smluvních výrobků. Efektivní zajištění těchto kritérií kvality je proto možné pouze v internetovém prostředí, jež je vypracované schváleným prodejcem napojeným právě na dodavatele. Užívání platformy třetích stran, jejichž praktiky nejsou pod vlivem a kontrolou dodavatele, tak toto efektivní zajištění kritérií kvality neumožňuje.

Dle generálního advokáta je proto třeba dojít k závěru, že pokud sporné ujednání není používáno diskriminačním způsobem a je objektivně odůvodněno povahou smluvních výrobků, může být považováno za slučitelné s čl. 101 odst. 1 SFEU. Pokud by výše uvedená kritéria nebyla splněna, bylo by nutno dále ověřit, zda ujednání svými účinky omezuje hospodářskou soutěž. Generální advokát závěrem konstatuje, že zákaz využívání platformy třetích stran, a to na rozdíl od absolutního zákazu využívat k distribuci smluvních výrobků internet, který je uložen schváleným distributorům, nevykazuje potřebný stupeň škodlivosti ve vztahu k hospodářské soutěži. Tyto konkrétní hlediska, ač v daném případě nebyla zpochybněna, však musí být ověřena vnitrostátním soudem.

Lukáš Boháček

[1] Rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 25. 10. 1977, sp. zn. 26-76 ve věci Metro SB-Großmärkte v. Komise.

Rozsudek Soudního dvora ze dne 14. 9. 2017 ve spojených věcech C-168/16 a C-169/16 Sandra Nogueira a další v. Crewlink Ltd a Miguel José Moreno Osacar v. Ryanair Soudní příslušnost pro spory týkající se pracovních smluv členů palubního personálu

Úplné znění rozsudku

Tisková zpráva

Soudní dvůr se ve svém rozsudku ze dne 14. 9. 2017 ve spojených věcech C-168/16 a C-169/16 Sandra Nogueira a další v. Crewlink Ltd a Miguel José Moreno Osacar v. Ryanair zabýval otázkou, zda v případě žaloby podané pracovníkem, který je členem palubního personálu letecké společnosti, nebo který byl jako člen palubního personálu k této společnosti přidělen, a pro účely určení příslušnosti soudu, k němuž byla podána žaloba, lze pojem „místo, kde zaměstnanec obvykle vykonává svou práci“ ve smyslu čl. 19 bodu 2 písm. a) nařízení Brusel I [1], postavit naroveň pojmu „mateřské letiště“ ve smyslu přílohy III nařízení o harmonizaci v oblasti civilního letectví [2]. Soudní dvůr dospěl k závěru, že čl. 19 bod 2 písm. a) nařízení Brusel I musí být vykládán v tom smyslu, že v případě žaloby podané členem palubního personálu letecké společnosti, nebo členem palubního personálu přiděleným k této letecké společnosti, nelze pro účely určení příslušnosti soudu, k němuž byla podána žaloba, pojem „místo, kde zaměstnanec obvykle vykonává svou práci“, ve smyslu uvedeného ustanovení, postavit naroveň pojmu „mateřské letiště“, ve smyslu přílohy III nařízení o harmonizaci v oblasti civilního letectví. Pojem „mateřské letiště“ je nicméně dle Soudního dvora pro účely určení „místa, kde zaměstnanec obvykle vykonává svou práci“ významnou indicií.

Žalobci působili jako zaměstnanci palubního personálu (letušky a stevardi) u letecké společnosti Ryanair. Někteří z nich však byli k této společnosti přiděleni až následně po jejich přijetí k pracovnímu poměru společností Crewlink. Pracovní smlouvy byly sepsány v anglickém jazyce a stanovily, že se pracovní vztah řídí irským právem, jakož i určily pro řešení případných sporů mezi smluvními stranami týkajících se plnění a ukončení uvedených smluv příslušnost irských soudů. Taktéž bylo stanoveno, že zaměstnanci vykonávají úkoly v Irsku, neboť letadla jsou v Irsku registrována. Jako jejich „mateřské letiště“ však bylo určeno letiště v Charlorei v Belgii. Taktéž byla stanovena povinnost zaměstnanců bydlet do vzdálenosti 1 hodiny cesty od tohoto mateřského letiště. Toto letiště navíc bylo jediným mateřským letištěm, kam se zaměstnanci systematicky vraceli na konci každého svého pracovního dne.

Jelikož byly pracovní vztahy ukončeny výpovědí, obrátila se skupina zaměstnanců, mající za to, že jsou oprávněny rozhodovat belgické soudy, na soud v Charlorei (Belgie), a to s cílem vymoci zaplacení určitých náhrad. Uvedený soud nicméně rozhodl, že belgické soudy nejsou k rozhodnutí o žalobách příslušné. Odvolací soud při zvažování vlastní příslušnosti následně požádal Soudní dvůr o výklad, v rámci unijního nařízení Brusel I, pojmu „místo, kde zaměstnanec obvykle vykonává svou práci“ ve zvlášt-

ním kontextu odvětví letecké dopravy, a konkrétně o výklad týkající se možnosti postavit tento pojem naroveň pojmu „mateřské letiště“ ve smyslu nařízení o harmonizaci v oblasti civilního letectví.

Soudní dvůr připomíná, že účelem evropských pravidel ve sporech z pracovních smluv je ochrana slabší smluvní strany. Unijní předpisy tedy umožňují zaměstnanci obrátit se na soudy členského státu, v němž má zaměstnavatel bydliště nebo sídlo, nebo na soud státu, v němž zaměstnanec obvykle vykonává svou práci. Soudní dvůr také konstatuje, že nelze uplatnit prorogační doložku sjednanou před vznikem sporu, která by poskytovala zaměstnanci méně možností, tedy méně míst pro podání žaloby, než které garantují unijní předpisy.

Při výkladu pojmu „místo, kde zaměstnanec obvykle vykonává svou práci“ potom Soudní dvůr odkazuje na svoji ustálenou judikaturu, dle které se jedná o místo, odkud, resp. kde, vykonává zaměstnanec podstatnou část svých pracovních povinností vůči zaměstnavateli. Z judikatury Soudního dvora taktéž plyne, že pro konkrétní určení takového místa musí vnitrostátní soud vycházet ze souboru indicií. Tento přístup totiž umožňuje nejlépe zohlednit realitu právních vztahů. Příkladem pak uvádí, že uvedené soudy musí zejména určit, ve kterém členském státě se nachází místo, ze kterého pracovník uskutečňuje své služební jízdy, kam se vrací po skončení práce, kde organizuje svoji práci, kde dostává k této práci pokyny, jakož i místo, kde se nacházejí nástroje potřebné k výkonu práce. V souvislosti s tím je nutné v konkrétním případě zohlednit i místo, kde mají základnu letadla, na nichž je práce vykonávána.

Soudní dvůr proto konstatuje, že pojem „místo, kde zaměstnanec obvykle vykonává svou práci“ nemůže být postaven naroveň pojmu „mateřské letiště“. Zároveň však zdůrazňuje, že pojem „mateřského letiště“ může být relevantní právě pro určení místa, odkud zaměstnanec obvykle vykonává svoji práci – tedy místo, ke kterému existuje nejbližší vazba. V tomto směru je místo určené jako mateřské letiště jednou z významných indicií právě pro toto určení.

Lukáš Boháček

- [1] Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.
[2] Nařízení Rady (EHS) č. 3922/91 ze dne 16. prosince 1991 o harmonizaci technických požadavků a správních postupů v oblasti civilního o letectví.

Rozsudek ze dne 10. 8. 2017 ve věci C-270/17 PPU Tupikas

Odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu pro nepřítomnost odsouzeného na soudním jednání

Úplné znění rozsudku

Soudní dvůr ve věci Tadas Tupikas, C-270/17 PPU, v rámci řízení o předběžné otázce podané nizozemským soudem posuzoval, zda justiční orgán může odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu v případě, že se odsouzený nezúčastnil osobně soudního jednání v odvolacím řízení. Soudní dvůr ve věci rozhodl, že Vykonávající justiční orgán je oprávněn požadovat poskytnutí doplňujících informací, které považuje za potřebné k tomu, aby mohl rozhodnout o předání dotčené osoby a dále pak, že relevantním ve smyslu čl. 4a odst. 1 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584[1] je pouze stupeň řízení, v němž bylo přijato rozhodnutí, které již nelze napadnout řádným opravným prostředkem a je jím tudíž rozhodnuto ve věci samé.

Soudní dvůr v tomto rozsudku poskytl výklad pojmu „soudní jednání, ve kterém bylo vydáno dané rozhodnutí“. V projednávaném případě nizozemský státní zástupce podal návrh na výkon evropského zatýkacího rozkazu, vystaveného příslušným litevským soudem, kterým bylo požadováno zatčení a předání litevského státního příslušníka pana Tupikase k výkonu rozsudku okresního litevského soudu, jímž byl odsouzen k trestu odnětí svobody v délce jednoho roku a čtyř měsíců v Litvě. Odvolání proti odsuzujícímu rozsudku bylo zamítnuto. V zatýkacím rozkaze však nebyly uvedeny žádné informace o soudním jednání v odvolacím řízení, zejména zda se pan Tupikas soudního jednání zúčastnil.

Soudní dvůr nejdříve připomněl ustálenou judikaturu Soudního dvora, podle které je rámcové rozhodnutí založeno na zásadě vzájemného uznávání, která sama o sobě, coby „úhelný kámen“ justiční spolupráce, vychází ze vzájemné důvěry mezi členskými státy, a to za účelem dosažení cíle vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva, který byl Unii vytyčen v rozsudku Kovalkovas [2]. Podle Soudního dvora je účelem čl. 4a rámcového rozhodnutí zajistit vysokou úroveň ochrany a umožnit vykonávajícímu orgánu uskutečnit předání dotčené osoby navzdory její nepřítomnosti na jednání soudu, při kterém byla odsouzena, a to při plném dodržení jejího práva na obhajobu (rozsudek Dworzecki [3]).

Pojem „soudní jednání, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí“ musí být podle Soudního dvora chápán jako autonomní pojem unijního práva a na území Unie je třeba jej vykládat jednotně bez ohledu na způsob jeho kvalifikace v členských státech. Při výkladu tohoto pojmu je třeba zohlednit ostatní ustanovení rámcového rozhodnutí, z nichž vyplývá, že se jedná o řízení, které vedlo k přijetí soudního rozhodnutí, jímž byla osoba, jejíž předání je požadované v rámci výkonu evropského zatýkacího rozkazu,

pravomocně odsouzena. V případě, že trestní řízení v členském státě probíhá v několika stupních, je pak třeba zkoumat, ve kterém stupni řízení bylo vydáno pravomocné odsuzující rozhodnutí.

Soudní dvůr s odkazem na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva k čl. 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod konstatoval, že v systému dvoustupňového řízení je rozhodné, zda k přezkumu rozhodnutí vydaného v prvním stupni na základě opravného prostředku dochází v plné jurisdikci, tj. zda odvolací soud nově posuzuje opodstatněnost obvinění ze skutkového i právního hlediska.

S ohledem na výše uvedené Soudní dvůr uzavřel, že čl. 4a odst. 1 rámcového rozhodnutí 2002/584 musí být vykládán v tom smyslu, že soudním jednáním, ve kterém bylo vydáno dané rozhodnutí, se rozumí stupeň řízení, v němž bylo vydáno rozhodnutí, kterým bylo pravomocně rozhodnuto o vině dotčené osoby, a byl jí uložen takový trest, jako je opatření spojené s odnětím osobní svobody, a to na základě nového meritorního zkoumání věci ze skutkového i právního hlediska. Jedná se tedy o rozhodnutí, které již nelze napadnout řádným opravným prostředkem. Pokud se dotčená osoba zúčastnila jednání soudu provádějícího nové meritorní zkoumání dané věci, ale nezúčastnila se jednání v řízení v prvním stupni, článek 4a rámcového rozhodnutí se neuplatní. Takovou vadu řízení v prvním stupni lze zhojit v řízení ve druhém stupni, jsou-li v něm dodrženy všechny záruky spravedlivého procesu.

Ve vztahu k projednávanému případu Soudní dvůr konstatoval, že je relevantní pouze stupeň řízení, v němž bylo přijato rozhodnutí o odvolání, pokud bylo v tomto stupni řízení vydáno rozhodnutí, které již nelze napadnout řádným opravným prostředkem, a je jím tudíž pravomocně rozhodnuto o věci samé. Vykonávající justiční orgán je oprávněn požadovat poskytnutí doplňujících informací, které považuje za potřebné k tomu, aby mohl rozhodnout o předání dotčené osoby.

Andrea Pokorná

[1] Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584, o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy.

[2] Rozsudek Soudního dvora ze dne 10. 11. 2016, ve věci C-477/16 PPU Kovalkovas.

[3] Rozsudek Soudního dvora ze dne 24. 5. 2016, ve věci C-108/16 PPU Dworzecki.

JUDIKATURA EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA

název neuveden, autor neuveden, CC0

Rozsudek ze dne 22. 6. 2017 ve věci *Aycaguer proti Francii*, č. 8806/12 Odmítnutí poskytnout biologický vzorek pro účely národní databáze DNA a právo na respektování soukromého života

Úplné znění rozsudku
Tisková zpráva

Evropský soud pro lidská práva konstatoval porušení práva na respektování soukromého života garantovaného článkem 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, do kterého bylo zasazeno uchovávání biologického vzorku stěžovatele v národní digitalizované databázi DNA, v tzv. FNAEG.

Stěžovatel, pan Aycaguer, se v lednu 2008 zúčastnil zemědělským odborovým svazem pořádaného protestu. Událost se konala v napjatém politickém klimatu, přičemž konec protestu vyústil v roztržku mezi demonstranty a policií. Pan Aycaguer byl vzat do vazby a poté byl obviněn z násilí proti veřejnému činiteli, které nevedlo k úplné pracovní neschopnosti, za použití zbraně resp. hrozby použití zbraně, přičemž v konkrétním případě se jednalo o deštník. Stěžovatel byl odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody v délce dvou měsíců. Na návrh státního zástupce bylo stěžovateli nařízeno podstoupení biologického vyšetření, a to na základě článků 706-55 a 706-56 trestního řádu. V květnu 2009 byl z důvodu odmítnutí poskytnout biologický vzorek předvolán před soud, kde mu bylo nařízeno zaplacení pokuty ve výši 500 EUR. Odvolací soud tento rozsudek potvrdil.

Soud nejprve předestřel, že samotná skutečnost uchovávání dat týkajících se soukromého života představuje zásah do článku 8 Úmluvy. Profil DNA obsahuje značné množství osobních údajů. Na druhé straně Soud také uznal, že za účelem plnění povinnosti ochrany veřejnosti může stát udržovat databázi, která pomáhá předcházet, resp. potlačovat páchaní určitých trestných činů, zejména trestných činů v sexuální oblasti. Právě tento cíl sledovalo založení FNAEG, tedy národní digitalizované databáze DNA. Soud také konstatoval, že pan Aycaguer zatím nebyl zahrnut do předmětné databáze FNAEG, a to z důvodu odmítnutí postoupit biologické vyšetření, za což byl následně také obviněn.

Zásah do práva byl sice stanoven zákonem a sledoval legitimní cíl, zároveň byla stanovena maximální možná doba uchování dat v délce 40 let, a to konkrétně u osob odsouzených za trestné činy, které vykazovaly „specifický stupeň závažnosti“. V této souvislosti poznamenal Soud, že těchto čtyřicet let představovalo v zásadě maximální dobu, která měla být upravena formou samostatného zákona. Takový legislativní akt však nebyl přijat, takže na danou dobu lze hledět spíše jako na „normu“, a nikoliv jako na maximální hranici.

Ústavní rada vydala v září 2010 rozhodnutí, ve kterém dospěla k závěru, že napadené počítačové soubory jsou v souladu s ústavou, je-li doba uchovávání údajů odstupňována v návaznosti na účelu uchovávaných dat a vážnosti spáchaných trestných činů. Nebyla však následně přijata vhodná opatření, jak Soud poznamenal, a nebyla provedena žádná diferenciacie v návaznosti na povahu či vážnost spáchaných trestných činů navzdory značným rozdílům dotčených případů. To dokládá i případ stěžovatele, který se účastnil politického protestu a udřel neznámého policistu deštníkem.

Takový čin se značně odlišuje od závažných trestných činů, jako je terorismus, obchodování s lidmi či sexuální trestní činy. Navíc možnost výmazu dat se týká pouze osob, které nebyly odsouzeny, podle názoru Soudu by ale měly mít možnost žádat o výmaz svých dat i odsouzené osoby. I vzhledem k délce uchovávání údajů a nemožnosti jejich výmazu neposkytuje současná úprava uchovávání dat v databázi FNAEG dostatečnou ochranu subjektům osobních údajů, a tedy nepředstavuje spravedlivou rovnováhu mezi zájmy veřejnosti a zájmy soukromými. Předmětná úprava představuje nepřiměřený zásah do práva na respektování soukromého života a tím porušuje článek 8 Úmluvy.

Katarína Deáková

Rozsudek ze dne 5. 9. 2017 ve věci Fábíán proti Maďarsku, č. 78117/13 č. 21980/04

Právo pobírat starobní důchod v souběhu s příjmem ze zaměstnání

Úplné znění rozsudku

Tisková zpráva

V roce 2013 vstoupila v Maďarsku v platnost novela zákona o penzijních, která uzákonila přerušení výplat starobních důchodů osobám, které jsou zaměstnány ve státním sektoru, a to po dobu trvání tohoto zaměstnání. Obdobné pravidlo o zákazu souběhu výplaty penze a příjmu ze zaměstnání se neuplatnilo u zaměstnanců v soukromém sektoru. Soud rozhodnutím velkého senátu dospěl k závěru, že tímto přístupem nedochází k porušení čl. 14 Úmluvy (zákaz diskriminace) ve spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu, ani k samostatnému porušení čl. 1 Dodatkového protokolu (ochrana majetku).

Stěžovatel, pan Fábíán, odešel v roce 2000 do předčasného důchodu, současně přitom pokračoval ve výdělečné činnosti, nejprve v soukromém a následně ve státním sektoru. V červenci 2013 informovala Národní důchodová správa stěžovatele, v té době zaměstnaného jako vedoucí údržby pozemních komunikací v Budapešti, že výplata jeho důchodu ve výši 550 EUR měsíčně mu bude po dobu trvání tohoto zaměstnání ve státním sektoru pozastavena. Stěžovatel se proti rozhodnutí neúspěšně odvolal, následně v roce 2015 ukončil předmětný zaměstnanecký poměr a opět začal pobírat penzi, která mu v té době byla navýšena na 585 EUR měsíčně.

Stěžovatel u Soudu namítal porušení čl. 14 Úmluvy ve spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu, a to ve smyslu rozdílného přístupu ke státním zaměstnancům a zaměstnancům v soukromém sektoru v otázce výplat starobních důchodů. Soud senátním rozsudkem dne 15. 12. 2015 jednomyslně rozhodl o porušení čl. 14 Úmluvy ve spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu. Maďarská vláda nicméně požadovala postoupení věci velkému senátu v souladu s ustanovením čl. 43 Úmluvy. Soud proto následně znova posuzoval porušení čl. 1 Dodatkového protokolu a v této souvislosti uvedl, že metody veřejného systému důchodů spadají do prostoru pro uvážení jednotlivých států. Při posuzování, zda stát tuto svoji pravomoc nepřekročil, vzal Soud v potaz několik faktorů. Konstatoval, že v případě stěžovatele se nejednalo o otázku snížení nebo absolutní ztráty nároku na výplatu důchodu, ale o jeho dočasné pozastavení. Toto pozastavení nepředstavovalo zásah do samé podstaty stěžovatelova práva na ochranu majetku. Stěžovatel měl navíc možnost svoje zaměstnání ve státním sektoru ukončit a znovu pobírat důchod. Stěžovatel však nadále pokračoval v zaměstnání a přispíval tak do důchodového systému – výše jeho následně pobíraného důcho-

du byla proto o odpracované roky navýšena. V mezidobí stále pobíral mzdu, a co se její výše týká, nenamítal, že by byla pod hranici chudoby.

Soud proto konstatoval, že s ohledem na široký prostor pro uvážení členského státu a legitimní zájem na dlouhodobou udržitelnost důchodového systému, byla zachována spravedlivá rovnováha mezi veřejným zájmem a zájmem na ochranu individuálních práv stěžovatele. Soud proto konstatoval, že k porušení čl. 1 Dodatkového protokolu nedošlo.

V otázce zákazu diskriminace, tj. čl. 14 Úmluvy, ve spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu, Soud shledal, že stížnost pana Fábíána na rozdíl v přístupu k osobám pobírajícím důchod zaměstnaným ve státním a soukromém sektoru, byla s ohledem na čl. 35 odst. 1 Úmluvy podána opožděně (tj. později než šest měsíců po přijetí konečného vnitrostátního rozhodnutí) a byla proto Soudem označena za nepřijatelnou. Soud nicméně konstatoval, že skutečnost, že stěžovatel byl příjemcem mzdy ze státního rozpočtu a současně si nárokoval důchod vyplácený ze stejného rozpočtu, byla právě tím důvodem, který ospravedlňoval pozastavení výplat důchodu. Dle Soudu se jednalo o důsledek legislativního opatření, jehož smyslem byla náprava neudržitelných rysů v důchodovém systému a které bylo projevem realizace finanční, sociální a zaměstnanecké politiky členského státu.

Navíc zaměstnanecký poměr ve státním a soukromém sektoru představují v maďarském právu dvě odlišné kategorie – konkrétně pozice stěžovatele ve státním sektoru byla jen obtížně porovnatelná s jakoukoliv pozicí v sektoru soukromém, a ani stěžovatel žádnou srovnatelnou pozici nejmenoval. Konečně, s ohledem na postavení státu jako zaměstnavatele, Soud zmínil, že ten zde nevystupuje pouze jako regulátor situace na trhu práce, ale také jako zaměstnavatel. Je proto na státu jako na zaměstnavateli a současně správci důchodového systému, aby stanovil podmínky pro výplaty důchodů.

S ohledem na výše uvedené Soud rozhodl, že k porušení čl. 14 Úmluvy ve spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu nedošlo.

Helena Dvořáková

Rozsudek ze dne 27. 6. 2017 ve věci Medžlis Islamske Zajednice Brčko a ostatní proti Bosně a Hercegovině, č. 17224/11

Soukromoprávní pomluva před vnitrostátními orgány v kontextu práva na svobodu projevu

Úplné znění rozsudku

Tisková zpráva

Soud se zabýval právem na svobodu projevu v kontextu uvedení nepravdivých údajů ve smyslu skutkových tvrzení způsobících ovlivnit výběrové řízení na pozici ředitele regionálního multietnického rádia a televize. Předmětné údaje byly stěžovateli zaslány místním veřejným orgánům a posléze jinou osobou zveřejněny v médiích. Soud rozhodl, že uložením zaplacení náhrady za nemajetkovou újmu nedošlo k porušení práva na svobodu projevu stěžovateli, neboť vnitrostátní orgány dostatečně vážily zájmy obou stran.

Stěžovatelé byli právníckými osobami se sídlem v Bosně a Hercegovině angažujícími se v bosenských otázkách (náboženská organizace, kulturní společnost, charita a intelektuálové), jež byly vnitrostátními soudy na podkladě soukromoprávního řízení pro pomluvu povinny zaplatit náhradu za nemajetkovou újmu. Jejich jednání spočívalo v zaslání dopisu vedení okresu, v němž uvedli, že uchazečka na post ředitelky místního multietnického rádia a televize nesplňuje profesní a morální předpoklady pro tuto funkci. Sdělení, které mělo původně povahu soukromého dopisu, bylo posléze jinou osobou zveřejněno v místních sdělovacích prostředcích. Dopis stěžovatelů se týkal údajně negativního postoje uchazečky vůči Bosňákům a muslimům, což ji mělo z dané pracovní pozice diskvalifikovat. Tyto informace, jež měly povahu skutkových tvrzení, se však později ukázaly jako nepravdivé. Uchazečka se domáhala ochrany v rámci soukromoprávního řízení před vnitrostátními soudy.

Prvostupňový soud její žalobu zamítl s tím, že předmětný text nebyl ve sdělovacích prostředcích publikován stěžovateli, nýbrž jinými osobami. Odvolací soud žalobkyni naopak vyhověl s odůvodněním, že zaslání nepravdivých informací samo o sobě mohlo mít dopad na pověst žalobkyně a možnosti jejího pracovního uplatnění. Stěžovatelé, kteří svá tvrzení na podkladě tohoto rozhodnutí neodvolali, byli nuceni zaplatit náhradu za nemajetkovou újmu ve výši 1 280 EUR. Následně neuspěli ani u Ústavního soudu.

Před Soudem se stěžovatelé domáhali toho, že z důvodu příkazu k zaplacení náhrady za nemajetkovou újmu došlo k porušení jejich práva na svobodu projevu ve smyslu čl. 10 Úmluvy. Soud ve svém senátním rozhodnutí z roku 2015 rozhodl, že k porušení čl. 10 Úmluvy nedošlo. Vycházel přitom zejména ze skutečnosti, že vnitrostátní soudy při svém posuzování věci náležitě rozlišovaly mezi skutkovými tvrzeními a hodnotovými soudy a přiměřeně posoudily proporcionalitu mezi ochranou pověsti uchazečky na jedné straně a snahou stěžovatelů upozornit veřejné orgány na nevhodnou kandidátku na straně druhé.

Velký senát Soudu nyní opět rozhodl, že k porušení práva stěžovatelů na svobodu projevu v posuzované věci nedošlo. Soud v první řadě konstatoval, že rozhodnutí vnitrostátního soudu představovalo zásah do svobody projevu stěžovatelů, tento zásah byl současně v souladu s vnitrostátním právem a sledoval legitimní cíl. Při svém posuzování věci se Soud zaměřil již na samotný dopis, jehož obsah měl dokládat nevhodné předpoklady uchazečky o pracovní pozici a před adresovanými veřejnými orgány vážně zpochybňoval její způsobilost k výkonu této funkce. Dle Soudu relativně úzký okruh adresátů nesnižoval tento škodlivý efekt sdělení a jeho potenciál ovlivnit kariéru a profesní reputaci postižené. Následné zveřejnění textu v médiích tento dopad jen dále posílilo. Soud připomenul, že i dle zjištění vnitrostátního Ústavního soudu byly předmětné výroky zjevně nepravdivé a stěžovatelé jejich pravdivost dostatečně neověřili.

Zejména na základě uvedených skutečností Soud dospěl k závěru, že stěžovatelé postrádali faktický základ pro svá skutková tvrzení, zhmotněná v předmětném dopise, a vnitrostátní orgány dostatečně vážily práva stěžovatelů na svobodu projevu ve smyslu čl. 10 Úmluvy i zájem postižené uchazečky na ochranu její pověsti ve smyslu čl. 8 Úmluvy. Vláda tak dle Soudu v posuzované věci jednala v mezích svého prostoru pro uvážení a k porušení čl. 10 Úmluvy nedošlo.

Jan Bena

Rozsudek velkého senátu ze dne 19. 9. 2017 ve věci Regner proti České republice, č. 35289/11

Právo na spravedlivé řízení v kontextu odmítnutí přístupu k utajovaným informacím

Úplné znění rozsudku

Tisková zpráva

Soud se zabýval otázkou porušení spravedlivého procesu v případě, že stěžovatel neměl přístup k utajovaným informacím, které byly podkladem odebrání jeho bezpečnostní prověrky a odvolání z funkce. Dospěl k závěru, že ačkoliv došlo k zásahu do práv stěžovatele, tento zásah v celkovém kontextu řízení nedosáhl takové intenzity, aby bylo možné konstatovat porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

Stěžovatel je státním občanem České republiky, jemuž byla v roce 2006 odebrána bezpečnostní prověrka, a v souvislosti s tím byl odvolán z funkce náměstka ministra obrany, neboť měl představovat hrozbu pro národní bezpečnost. Samotné rozhodnutí o odebrání prověrky neuvádělo utajované informace, na nichž bylo jeho odůvodnění založeno. Stěžovatel se následně domáhal ochrany před vnitrostátními soudy.

V rámci navazujícího řízení před Městským soudem v Praze mu nebylo umožněno nahlédnout do těch částí spisu, jež obsahovaly utajované informace, a soud zde shledal, že neuvedení těchto informací v rozhodnutí o odebrání prověrky bylo odůvodněné, neboť jejich odhalení by bylo v rozporu s vnitrostátním právem. Obdobně Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost a konstatoval, že odhalením utajovaných informací by mohlo dojít k odhalení metod tajných služeb, jejich informačních zdrojů a svědků. Stěžovatel neuspěl ani před Ústavním soudem, který jeho ústavní stížnost na nespravedlivé soudní řízení odmítl.

V této věci je po skutkové stránce zajímavé, že v roce 2011 byl stěžovatel spolu s dalšími osobami trestně stíhán pro podezření z ovlivňování veřejných zakázek na Ministerstvu obrany v období let 2005 až 2007. V roce 2014 byl odsouzen k trestu odnětí svobody na tři roky.

Před Soudem se stěžovatel domáhal porušení práva na spravedlivé řízení ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy zejména na podkladě toho, že mu nebylo umožněno nahlédnout na klíčové důkazy v jeho věci, jež byly klasifikovány jako utajované informace. V roce 2015 Soud v rámci senátního rozsudku rozhodl, že k tvrzenému porušení práva nedošlo. Věci se nyní opětovně zabýval velký senát Soudu.

Velký senát dospěl k závěru, že k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy nedošlo. V první řadě uvedl, že procesní práva stěžovatele v řízeních před vnitrostátními orgány byla omezena, a to v kontextu napadeného rozhodnutí o odebrání bezpečnostní prověrky a dále v navazujících soudních řízeních. V rámci posuzování toho, zda se v důsledku jednalo o porušení stěžovatelova práva na spravedlivé řízení, Soud zhodnotil průběh a podmínky předmětných řízení jako celku.

Soud konstatoval, že samy vnitrostátní soudy měly při svém posuzování stěžovatelovy věci k dispozici veškeré podkladové informace a v této souvislosti měly možnost rozhodovat nezávisle a nestranně. Měly rovněž možnost řádně zhodnotit důvody pro nezpřístupnění utajovaných informací i důvody pro odebrání bezpečnostní prověrky stěžovateli. Stěžovatel měl možnost se v řízeních ke své věci vyjadřovat a toto bylo v jejich posouzení zohledněno. Soud navíc připomněl, že vnitrostátní soudy postupovaly v souladu se zákonem, když chránily důvěrnost informací, jejichž zpřístupnění mohlo rozkrýt pracovní metody tajných služeb, jejich informačních zdrojů či svědky. Současně i z výsledku trestního stíhání stěžovatele, který byl zapojen do organizované trestné činnosti s veřejným přesahem, plynulo, že bezpečnostní riziko představoval.

Zejména s ohledem na uvedené skutečnosti velký senát dospěl k závěru, že zásah do práv stěžovatele v rámci řízení před vnitrostátními orgány v kontextu řízení jako celku nedosáhl takové intenzity, aby došlo k ohrožení samotné podstaty jeho práva na spravedlivé řízení. K porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy tak nedošlo.

Rozhodnutí, týkající se České republiky, je pro českou vnitrostátní praxi jistě podnětné, může však být otázkou, do jaké míry je možné jeho výsledek zobecňovat. Jednalo se po skutkové stránce o relativně specifický případ, spojený mimo jiné s paralelním trestním odsouzením stěžovatele. Současně je rozsudek opatřen více disentanými stanovisky (s poměrem hlasování deset proti sedmi), což může otevřít prostor pro relativní další vývoj v budoucnu.

Jan Bena

MONITORING LITERATURE

název.neuveden, LubosHouska, CC0

System evropského práva

- Poulou, A. Financial assistance conditionality and human rights protection: What is the role of the EU Charter of Fundamental Rights? *Common Market Law Review*, č. 4/54.
- Neuvonen, P. J. EU citizenship and its “very specific” essence: *Rendón Marin and CS*. *Common Market Law Review*, č. 4/54.
- De Witte, F. The Constitutional Quality of the Free Movement Provisions: Looking for Context in the Case Law on Article 56 TFEU. *European Law Review*, č. 3/2017.
- Gragl, P. An Olive Branch from Strasbourg? Interpreting the European Court of Human Rights’ Resurrection of *Bosphorus* and Reaction to *Opinion 2/13* in the *Avotiņš* Case: ECtHR 23 May 2016, Case No. 17502/07, *Avotiņš v Latvia*. *European Constitutional Law Review*, č. 3/13.

Ochrana osobních údajů

- Helberger, N; Borgesius, Z.; Rayna, A. The perfect match? A closer look at the relationship between EU consumer law and data protection law. *Common Market Law Review*, č. 5/54.
- Cameron, I. Court of Justice Balancing data protection and law enforcement needs: *Tele2 Sverige and Watson*. *Common Market Law Review*, č. 5/54.
- Szydło, M. The Independence of Data Protection Authorities in EU Law: Between the Safeguarding of Fundamental Rights and Ensuring the Integrity of the Internal Market. *European Law Review*, č. 3/2017.
- Sancho, D. The Concept of Establishment and Data Protection Law: Rethinking Establishment. *European Law Review*, č. 4/2017.
- Nonnemann, F. Aktuální judikatura SDEU k oprávněnému zájmu jako právnímu titulu pro zpracování osobních údajů. *Právní rozhledy*, č. 15-16/2017.

Evropské civilní právo

- Martínez-Escribano. Consequences of the European Succession Regulation in European Property Law. *European Review of Private Law*, č. 3/25.
- Rosati, E. *GS Media* and its implications for the construction of the right of communication to the public within EU copyright architecture. *Common Market Law Review*, č. 4/54.
- Wilman, F. A Decade of Private Enforcement of Intellectual Property Rights under IPR Enforcement Directive 2004/48: Where do We Stand (and Where might We Go)? *European Law Review*, č. 4/2017.
- McCormack, G. Corporate Restructuring Law: A Second Chance for Europe? *European Law Review*, č. 4/2017.
- Myška, M. Jednotné autorské právo Evropské unie: utopie nebo budoucnost. *Právník*, č. 8/2017.

Základní práva a ústavní soudnictví

- Vila, M. I. Subsidiarity, margin of appreciation and international adjudication within a cooperative conception of human rights. *International Journal of Constitutional Law*, č. 2/15.
- Theil, S. *European Public Law*, č. 3/23. Is the ‘Living Instrument’ Approach of the European Court of Human Rights Compatible with the ECHR and International Law?

Srovnávací právo

- Rühl, G. Who’s Afraid of Comparative Law? The (Side) Effects of Unification of Private International Law in Europe. *European Review of Private Law*, č. 3/25.

Katarína Deáková

Názory uvedené v příspěvcích představují názory autorů, nikoliv oficiální stanoviska Nejvyššího soudu.

© Nejvyšší soud, ISSN 2464-8531

3/2017
BULLETIN

NEJVYŠŠÍ SOUD
ODDĚLENÍ ANALYTIKY
A SROVNÁVACÍHO PRÁVA